

VIRÁGOK
ALBÜM A

1867-re.

SZERKESZTI
ROBOZ ISTVÁN

KIADJÁK
ROBOZ I. és HÁGELMANN K.
1866.

VIRÁGOK ALBUMA

1867-re.

SZERKESZTI

ROBOZ ISTVÁN.

ELSŐ ÉVFOLYAM.

KAPOSVÁROTT.

NYOMATOTT BITTERMANN EDÉNÉL.

1866.

A nők teremtése.

Már meg volt az ég és föld, hogy itt élj, ott üdvözlj. Az ég napjával, csillagával; a föld tengerével, nyüzsgő állatmivádjáival.

A földtől el voltak választva a vizek, de a vizeknek nem volt gyöngye. A sugárnak meg volt röpte, de nem melegített... A szélnek szárnya, s úgy sírt...

A föld be volt hímezve virággal, de a virágnak nem volt illata... A harmat meghalt már az ég és föld között, mert nem volt vágya tovább szállni...

Ma megszületett a csillag, holnap leesett, a földön kereste testvéreit...

Tengerről elkészültek a hullámok, keresni valakit...

Mindig halványan, megtört sugarakkal nyugodott le a nap, reszketve kelt fel, mintha

sejtette volna : hogy jönnek majd ő nálánál
fényesebb napok...

Sirtak a felhők folytonosan s midőn
keblök meg-megrepedt, villámnyelvvel kér-
ték az Urat: „Ki örökké voltál és leszesz,
remekelj“...

Még öt napos volt a világ, már meg-
született az unalom, s ott volt a porszem-
nél, a vízcseppben, a csillagon, a virágnál.

El volt bizakodva a sötétség, hogy
egyedül s örökké ő lesz az ur...

Az atomok harczot kezdtek egymás el-
len, mert nem volt meg, a mi őket össze-
tartsa, a szeretet...

Midőn példás rend uralkodott fenn az
égen, itt lent zugolódtak a földiek, mintha
oly sok irigyelni valójok lett volna amattól?

Alig élt pár perczig a virág...

A lég sóhajjá vált...

Vágya támadt a porszemeknek...

Az ember bujdosott örömtelen, céltalan!

Minden izgott, elégedetlen volt!

Látta ezt az Ur örökmagában s hogy a földet kibékítse, először is aranyhidat épített az ég és föld között szivárványból, melyen a földre szállt.

— Mi a baj, teremtett világom? — kérde az Ur.

Azonnal hangzott a sok panasz:

Az ember imádkozott: add meg lelkem felét, üdvösségem.

A virágok kérték, adjon nekik királynét.

A harmatcsepp, változtass bennünket gyönggyé, diademnek fejére...

A porszemek, adj nekünk is napot, oly fényeset, mint Egeden van...

A tengerek, térítsd vissza hullámainkat egy igézzettel, képmásoddal... Ha nem lesz is örök, mint Te, csak képedet viselje...

A lég, adj valami fényesebbet, mint csillagaid... Égetőbbet mint napod, szerelmet belé, mely összetartsa a földieket, mely törvényeket szabjon s határt...

*

Hallva ezeket az alkotó, a teremtés pillanat műve volt.

Vett a napból örökégő lángot, legyen
— mondá — örök élete...

Elbűvölni az egész világot, hódítani,
parancsolni, boldogítani és mennyet adni: te-
remtem a testet rózsákból és liliomokból...

Jertek legnagyobb csillagom Sirius, leg-
fényesebb Venus! a ti sugaratokból legyen
szemefénye...

Oda adom az erőt szívek, a világ mézét
szerelennek...

Legsötétebb felhőmből legyen bánata,
ezt osztatni, felhőim cseppjéből könye...

Örömeinek odaadom földeim minden virá-
gát...

Szemébe hatalomnak, egemnek villámát.

Élvezni s gyötrődni adom az éveket...
s hogy Egemben is láthassam, az években
a halált...

Hogy azonban a rózsá és liliom halá-
lában ott legyen a halhatatlanság is, szel-
lemének, lelkének rőpte legyen homlokán
az Én csókom!

E napon az Isten remekelt!

A föld királynéjának üdvözlésére koszorukat szórtak , fent pedig az égen Ariadne csillagkoszoruját gyújtá meg az alkotó örökéző világból.

Most már földre vágott a harmat ..
hosszabb életet , illatot nyert a virág....
gyöngyöt a tenger... susogást a lomb és a
hullám... Örökéletet a szerelem !

ROBOZ ISTVÁN.

A gyermek.

— Hugo Victor —

O horror! horror! horror!

Shakespeare.

Erre járt a török : gyász, pusztulás nyomán,
Chio szép borszliget vagy puszta szirt csupán

S tegnap még hűvös árny borult rád,
S mosolyogva tükrözté a viz nagy erdeid,
Kastélyid, hegyeid és néha este vig
Tánczó lányid koszoruját.

Most puszta vagy. A bús romok közt egyedül
Egy kék szemű fiú, egy görög gyermek ül
S szomoruan fejét lehajtja.

Menhelyt, árnyat neki fehér galagony ad.
Ez is, ő is virág : ezt is, mint őt magát
Ott feledé a vész haragja.

Meztelen lábakkal e hegyes köveken,
Hogy ne égjen a köny szemedben gyermekem,
Mely kék, miként az ég s a hullám,
Bubánatos fejed, hogy főlemeld, mi kell?

S hogy gyuljon az öröm fényes sugára fel
Könyes szemeid kék azurján?

Mi az szép gyermekem. mi újra földérit?

Mi kell, hoválladon szép szöke fürteid

Hogy vigan újra összefűzzed.

Fürteid, melyeken még fegyverszenny nem ül

S kuszálván sirnak ott szép homlokod körül,

Mint ágai szomorú fűznek?

Tán a lilium az, mit szivecskéd kíván,

Mely kék, mint szemeid s mely ott nyílik Iran

Mély kutjainak közelében?

Vagy a gyümölcs, melyet terem a tubafa,

Melynek árnyából a vágató paripa

Száz év alatt ér csak ki éppen?

Vagy tán, hogy kinyíljon ajkaid mosolya,

Madár kell, mely vidít. a hárfa s fuvola

Hangjánál édesb énekekkel?

Mi kell, virág, gyümölcs, madár bűvös dalu?

Szólt a görög fiu, a kék szemű fiu:

— Nekem golyó és puskapor kell!

JÁNOSI GUSZTÁV.

A szerelem világa.

Oh! isteni szerelem,
Te ülhetél egykoron
Az istenek fölött is
A mennyei trónuson.
Ha szép, ha jó, ha fényes.
S halhatlan volt az élet...
Te tevéd: hát ki hozta
A bűt s halált... a v é g z e t!

A balvégzet helyébe
A s z e r e t ő nagy Isten
Szállt le magas egéből
S most ő kormányoz itt lenn
Oh! de mégis oly sötét
Oly keserves életünk.
Ilün szeretve — egy m a g á n
Mennyi bűt kell érzenünk?

Egyik bölcs azt hirdeti
Nagy büszkén, s oly hidegen;

A tudomány vezet csak
Boldogsághoz ide lenn!
S mi oly száraz, oly kemény
Mint fa, vagy kő-szószéke,
A tudomány nem vezet
Az élet édenébe!

Az ipar, kereskedés
Ad csak pénzt és hatalmat.
A szeretet bölcsei
Kivesznek, éhen halnak.
Ez most a legjobb lecke,
Vezéresillag a haszon.
Lót, fut, csal, lop, ki okos,
Hogy hátra ne maradjon.

Én nem kérdelek, mi jö még?
Tudom már, mi jöni fog.
Látom, mi a böles előtt
S a kalmárnak még titok!
Akkor lesz szép a világ
Akkor lesz jó ez élet:
Ha szeretet-trónjára
A szerelem fölléphet.

Mit várnánk hát hiában
E világon, jóm, szívem?
Szivünk a trón, trónjára
A szerelem hadd lépjen!
Legyen világa, miénk.
S a merre ő kormányoz,
Az ut, nehéz : ah de szép.
S elvisz a boldogsághoz.

CSEPELI SÁNDOR.

Ir- zöngelmek.

' — Moore után angolból, —

Midön a vigadók...

Midön a vigadók körében
Mosolyoddal találkozom,
Bár rám ragyog legédesebben,
Enyémmek alig mondhatom.
De a midön csöndes magányon
Permetező könnyűd ered,
Oh ott érzem, hogy az sajátom,
S igényt tartok rá mig pereg!
Sugárzó szem- s mosolylyal áldd csak
A vig-, szabad- és lideget,
Add azt nekik, kik nem imádnak,
De tartad nekem könnyűidet!

Mosolyghat a hó napsugárban
Ott fõnn — a Jura-bérczeken,
Mégis csak a fagy zord lánczán van,

Fényben ragyog bár szüntelen.
De ha egy szűrő sugár, melynek
Hő csókja láng — mutatkozik.
Oh akkor a mosoly fölenged,
Olvad, s könnyekre változik!
Sugárzó szem- s mosolylyal áldd csak
A vig-, szabad- és hideget,
Add azt nekik, kik nem imádnak,
De tartsd nekem könyűidet...

TAMÁSFÍ GYULA.

Virágok photographiája

I.

Aloe.

(Herminia.)

Királynő termeted,
Hódító szellemed,
Arczod lilimát,
Vállaidnak harát :
Szemeidnek tűzét,
Szemöldjeid ivét,
Hajadnak bársonyát,
Ajkid csengő hangját,
Igéző járásod,
Észdús társalgásod,
Nagy olvasottságod,
Igaz barátságod,
Röptét a lelkednek,
Emlékezetednek — —
Bámulja sok ember.
Oh, mért hogy száz évben
Virágzol csak egyszer ?

II.

R ó z s a.

(Faunty.)

Ősszel, télen a hervadást nem bánom,
Valahányszor nyiló arczodat látom.
Rózsák közt a hónapos hajt legtöbbet.
Többet nyilik a te arczod és szebbet.
Tővisedet felhasználád szép rózsaszál,
Ha az a sok tarka lepke feléd száll...

III.

L i l i o m.

(Rózsa.)

Czédruok testvére,
Virágok tündére...
Fényes álmak képe,
Nemed dicsősége,
Hóditó, merre jársz,
A földre eget társz.

Fenukölt homlokodon.
Ha tejfelhőket von
Selyem hajad árnya,
S arczodnak havára
Fir szökik, csak ilyen
(Oh, dehogy volt ilyen)
Egykor Cleopátra...
Büszke a tartásod.
És még is járásod
Meg vesz szívet, elmét,
Az ész bölcsességét...
Mindenkihez nyájas,
Kedves, barátságos.
Bizalomban fősvény,
Benned ez is erény...
Igéző szép, elmés,
Idünkben valódi
Mennyei jeleücs...

IV.

C a l l a.

(Ilona.)

Nagy név gyászolója,
Dísze palotáknak.
Szellemben dús, igaz
Lánya a hazának.

•

Honszerelem, ész, báj
Szív tele erénnyel.
Melyik főrangú hölgy
Bíj ennyi kincs s fényvel? . .

V.

Narancsvirág.

(Hedvig.)

Vigalmaknak ékessége,
Mennyi vágy, mely érted ége?
Hosszan úszó selyemruhád
A sziveket igézi át.

Ha nem ülnél kincs halmazán
Magadban is
Drága kincs volnál te leány.

VI.

I b o l y a.

(Mariska.)

Hajadból kel ki a
Sötét éjszaka ...
Csillag is, meg ég is
Szemed egy maga.

*

Tegnap ki sem látott
Csak most születél,
A piros hajnalnak
Keresztvizénél ...

*

Látva a csalogány
— Ez erdők papja —
Születésed, tüstént
Megcsendült dala.

*

Zengvén áhitattal
Legszebb zsoltárát.
Az ibolya nevet
E pap adta rád.

VII.

V i o l a.

(Ilka.)

Magad vagy a jószág
És a szerénység.
Van-e szív, mely e két
Erényért nem ég?
Zongorajátékođ
Figyelmet keltett,
Otthon munkás vagy s kint
Soh' sincs rajtad más mint
Ékes toilette.
Egy szenvedélyed van :
Virágszeretet.

Szép ez, midőn már ma,
Oly nagy ritkaság a
Testvérszeretet . . .

VIII.

Iris.

(Laura.)

Angyal vagy bár, még nincs mennyországod .
Végzeted : hogy szeretsz és remélsz . . .
Nyilni, hinni, álmodni, remélni,
Koporsódig e vágyaknak élsz.
Ha csalódnál, ne gondolj a búval,
Fél Isten vagy, ha e kint bírod.
Ez a jel, hogy igazán szeretél.
Az igaz szerelem nem halhat meg,
Előbb-utóbb mennyet nyit, és
Mint az Isten örököltet él . . .

IX.

R e p k é n y.

(Fanchon.)

Mi bánt? mi fáj? hogy arcod rózsája
Halvány liliommá változott?
Olyan vagy, miként a letört virág.
Szólj! fedezd fel égő bánatod.
Tán reményed lett hűtelen hozzád,
Melyet sziveden melengetél?
Avvagy csalódtál az emberekben
S virágzó hitedet
Elhervasztotta az őszi szél?!
Valóra építs, feledni tanulj;
E két szent szó biztosan vezet.
S a gyönyörrel nem kínáló multhoz,
Ne legyen lekötve
Reményid élete...
Hit... eszméid s az emlékezet...

Harangvirág.

(Ida.)

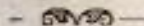
Arczod kerek, piros alma.
Tökéletes magyarfajta.
Egyszerű a viseleted.
A fellengzöt nem keresed.
Társalgásod vidor, tetsző,
Tánczod könnyű, mint a szellő.
Ha piczi lábod tánczra kél,
Ugy tűnik fel, mint
Mikor virágot visz a szél ...

Viaszvirág.

(Lina.)

Márványleánynak mondanak téged,
— Ilisz a kö is érez és szeret —
Nekkora bú nyombatja a sziklát,
Midőn sokszor könnye megered?

Tudod-e a márványnak regéjét?
Nem ismer ő — mondá — kinokat.
Oda ment a szerelem hozzája,
És a márvány keble meghasadt!..

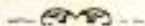

XII.

J á c z i n t.

(Valéria.)

Gráczisk
Ringaták
Bölcsödet.
Az élőknak álm,
Álmadóknak élet
Szépséged.
Uralkodó vagy talán?
Hogy szépséged trónja mellett,
Egy meghódolt ifjusereg
Hord lánczokat gyöngyleány!

XIII.

R e z e d a.

(Amália.)

Ne légy madár! a fellengzés megárt,
A föld helyett felhőt ne karolj.
Hogy boldogok legyünk, elég sokszor
A földön egy virág... egy mosoly...
Ki magasban keres boldogságot,
Annak a föld régen elvirágzott!

Légy erős a vészben: meghajolni
Gyenge szív szokott a vész alatt.
A rózsaszál gyenge bár, de mindig
Isten őrzi a virágokat!...
Oltár legyen előtted a jelen,
S jövőd felé a hit vezéreljen!...

XIV.

Hajnalka.

(Józsa.)

Ila van a világnak
Lánggal égő napja,
A lángot e napnak
Szép két szemed adja...

*

Azolta bánja a
Czédrus születését,
A miolta látta
Tested szép növést...

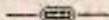
*

Eljár ablakidhoz
Minden nap a hajnal,
Nézni: midőn ébredsz
Fényes rózsarczczal...

Thea rózsá.

(Sarolta.)

Midőn az első hajnal meghasadt,
Midőn hullott a legelső harmat.
Midőn az első sugár földre ért
S tej közé cseppenté len a vért...
Midőn a himpor illat volt s nem por,
Lepkét nem látott a rózsabokor...
Akkor a teremtség napjaiba'
Nyílt csak ilyet
Minő te vagy, az első rózsafa...

J á z m i n.

(Gizella.)

Hogy ha szabadba kimégy tavasz, őz vagy
a nyárban,
Messze vidékekről, rajzik a méh körüléd.
Azt hiszi a jámbor, kebeled és vállaidon a
Hó, nyíló liliom s himpora mézet adó...

XVII.

Rozmarin.

(Krisztina.)

Ott, hol az a csillag ragyog,
Simulnak a zuggó habok . . .
Zöldebb a lomb, kékebb az ég,
A boldogságban ninoszen vég,
Hol a vágyak nyugpontja van,
A szerelem diadalban.
Hol üdvöt, édent ád az év, —
Indulj hajóm! ott van a rév . . .

XVIII.

Nefelejts.

(Janka.)

Ellopta arczod a tél havát,
Föd a mezök árvalányhaját.
A nefelejts szemedben nyilik,
Menny s üdvöt ki földön keres,
Te benned van mindenik.

XIX.

Rhododendron.

(Clarissa.)

Vett az Isten összetört habot,
Egéröl két fényes csillagot.
Hajnalfelhőből egy darabot,
S mindezekből téged alkotott.

XX.

Heliotrop.

(Jolán.)

Szemeidnek ragyogása,
Sötét felhők villámlása,
Virágingás mozdulásod,
Sebes röptű észjárásod,

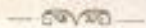
*

Merre csak jársz a mezőben,
Harmat képződik a légben.
Téged érint, téged áztat,
Féli az ég hervadásod...

Ha sétálgatsz a ligetben,
A csalogány tovább öpjen.
Hallotta ajkid beszélni,
S nem mer tovább énekelni...

*

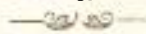
A merre jársz-kelsz a porban,
Gyöngy képződik nyomaidban.
Szivárvány volt édesanyád,
A pirt és fényt ez adta rád...

XXI, **Passiflora.**

(Antonia.)

Porból kiszállt szellem, erős lélek,
Uralkodol magad s másokon.
Gondolat s akarat jobbagyaid,
Olvasható nyílt homlokodon:
Mind anyag az, miben eszme nem gyúl,
Végtelenben véges... emberi!
A szellem, mely nem hal meg, és teremt,
Bennünk csak ez egy az Isteni...

XXII.

Csengetyűke.

(Lottika.)

Iezi-piczi kéz,
Minden szavad méz...
Chinai kis láb,
Mint a mézesbáb...
A test oly parány,
S rajta mégis
Meg van az arány.
Fogad gyöngy-ora.
Lábaid nyoma...
Arczod tájszine
Szemeid tüze...
Minden, a mint áll.
Ugy tűnik fel, mintha
Rajzolja volnál...

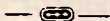
— 126 —

XXIII.

Buzavirág.

(Flóra.)

Üzd el magadtól csalfa álmaid.
Jöjj ébredés! keltsd a lelkeket!
Oh, de még se! mert ha ébren van is
Álmadik... ki igazán szeret...

XXIV.

Olajfavirág.

(Ríza.)

Midőn hitték még az orákulumot.
Az angyalok koszorúzták a lantot.
Cithera zengett, álltak a triumphok,
Félisteneket termettek a harczok..
A görög világból.
Lacedaemon, Lesbos avvagy Antissa,
Szépséged csak ezek tükröznék vissza!..

XXV.

P h l o x.

(Erzsi.)

Mit ér a bú s szemedben a könyek ?
Drága két kincs bár az életen,
S még is ki vett örök boldogságot
Valaha bú s ömlő könyeken ? . . .

*

Oh, a világ régen önzővé vált !
Nem azt nézi : könyes-e szemed ?
Hanem van-e kincsed, uradalmad,
Ezek pótolják a szépséget.

*

Légy az érzések örök martyrja.
Azt hiszed, így tán gyűrűt cserélsz ?
S megnyerted a földi mennyországot.
Hogy ha hiszesz, szeretsz és remélsz ?

*

Ne hidd ! kevés már a hit embere ;
Üdvözülni ? hiteled legyen.
Elcserélték hitelért a hitet,
S szívet vesznek pénz és kincseken ! ?

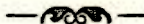

XXVL

Cziprus.

(Katicza.)

Feledj! feledj! ez a legjobb balzsam,
Mivel sebet bekötni lehet.
Bizalom s viszonszerelem nélkül,
Örült az a lélek, mely szeret...
Még is ott ég a köny szemeiden?...
A hűtlenség kaczag Lüségeden,
Örült szerető....

XXVII.

Portulac.

(Juliska.)

A földnek
Zöld selyem
Párnája.
A völgynek
Madárdal
Lármája.

Lehulló
Szárak lomb
Rezgése.
Esti szél
Fájdalmas
Nyögése.
Zöld erdőn
Galambok
Búgása ;
Bokorban
Csalogány
Sírása.
Holdfénye,
Habrezgés,
Fuvalom,
Te rád mind
Szivölő
Fájdalom . . .

XXVIII.

Szegfű.

(Mária Luiza.)

Sapho ajkain nem
Folyt a szó édesebben.
Sapho tenger kinja
Van elásva szivedben.
Jöjj el Phaon, jöjj el!
Uralkodj' a tengeren...
Mert egy uj Leukád
Szirtje lesz általad
Hiressé, oh szerelem!.

XXIX.

Szentgyörgyvirág.

(Hermine.)

Szárnyat adsz a megsebzett madárnak...
Uj lángokat a kialudt vágynak...
Megindítod az elállt szivverést...
Meggyógyítod a kétségbeesést...

Építész uj hitet a romokon...
Jelenlétedben nincsen fájdalom...
Ha szemeid szórják a világot...
Virágba öltöztetik az ágot...
Honnét ennyi varázs? ennyi bűbáj?...
Melyet kimondani nem bir a száj?...
— — — Egy pillantásodban...

xxx.

Narcis.

(Emma.)

A boldogság rövid éltű virág:
Ha elhervad, nincs több tavasz reá.
Álmat akarsz? kérd az ifjúságot,
Élted e himporát ő alkotá...
A boldogság maga is csak álom.
Fényes csillag, mit valónak hisznek
A magasban, de még
Senki sem volt benne a világon...

XXXI.

Kamélia.

(Gíza.)

Hajat gazdagabbat,
Selyemnél lágyabbat,
Bokát verő véggel,
Aranyt játszó szinnel,
Isten ritkának adott.
Ptolomeus neje,
A szép Berenice
Képmása vagy talán,
Gyönyörűséges lány
S hajadnak fürtje is
Égbe lopatott . . .
Ott ragyog most szépen,
Csillagok fényében :
És nem Berenice,
Hanem Gíza fürtje
A neve . . .

XXXII.

Neb á n t s.

(Aranka.)

Gyöngy, gyöngy, gyöngy,
Gyöngyök gyöngye te!
Vágya vagy az embereknek,
Nagy kincse a tengereknek,
Gyöngyök gyöngye te!

*

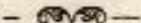
Kincs, kincs, kincs!
Drága kincs vagy te!
Éke, fénye koronáknak,
Szíve fáj rád a királynak,
Olyan kincs vagy te!

*

Szép, szép, szép,
Minő szép vagy te!
S lelkednek van egy szépsége.
Nincsen ilyen ékessége
Egész földnek se'...

*

Szem, szem, szem,
Nem csak szemsugár,
Hanem hogy ha rád süt a nap,
Tőled ez is kosarat kap
S égbe viasszaszál,

XXXIII.

L o t u s.

(Pania.)

Égazin szemed feltünteti a mennyet,
E menny mellett elfeledik az eget.
Piczi kezed, piczi lábad, szép lelked,
Ilyet Isten jó kedvében teremtett.
Mindezeknek a bírása olyan kincs,
Mit felérni, a világon semmi sincs.

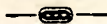

XXXIV.

Estike.

(Adél.)

Bár a lopás szégyenfolt;
Mely örökké éget,
Magát a mennyerszágot
Megrabolnák érted...

XXXV.

Égő szerelem.

(Cornélia.)

Hogy ha a nap leáldozott,
Mi lángol oly fénnel?
Miriád égi test helyett
Mi ragyoghat éjjel?

*

Mi drágább s van mélyebben a
Tengerek gyöngyénél?
Mi kinzőbb az összetépett
Szívek keservénél?...

Isten után mi legnagyobb ?

— Az ész neki hódol ; —

Legyőzi a távolságot,

Él öröm és búból ?...

*

Mi van veled álmaidban,

Gondolataidban ?

Egy világ elvesztésénél

Mi fájhat még jobban ?

*

Ha országa romban van is,

Fennt áll királysága ?..

Tudod mi az ? a szerelem

Mindenhatósága...

XXXVI.

Jerichói rózsa.

(Clemi.)

Elszáradt a rózsafa,

A sok levél alatta.

Mit szórnak lábad alá,

Hogy a földre ne lépj rá ?

Hogy elszáradt szegény ág!
Nincs rajta semmi virág.
Nézz rá a rózsafára,
S kinyílik a virága...

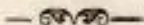
XXXVII.

R e z g e.

(Benigna.)

Ne menj búbánatnak
Szép vigasztalója.
Mi lesz a földből, ha
Te is elszállsz róla?
Mi lesz a tavaszból,
Mi leszen a nyárból?
S mely érted hull estve,
Annyi sok sugárból?
Megnémul a patak,
Hogy ha téged nem lát!
A napsugár égben marad
S ragyognia nem lesz szabad.
Ha a földön nem láthatja
Nyíló virágszálát...

Megszűnik gyászolni
Szomorúfűz ága,
Elhallgat a lombos
Erdők orgonája . . .
Ne szállj el . . .

XXXVIII.

Örökzöld.

(Nina sirja felett.)

Elhervadt virágszál,
Mond meg, mit álmodtál
A hideg föld alatt?
Folytatod-e ott lenn'
Szelid szenderedben,
Virágálmaidat??

*

Álmodol tavaszról,
Az elmulasztotttról,
Oda lent a sirban?
Suttog-e a szellő,
Vágyról, szerelemről,
Édes álmaidban?!

*

Sugaras felhőről,
Siró üdvösségről
A sir is regél-e?
Holdvilágos éjjel,
Titkos sejtelmével,
Zokogó madárdal,
Tele kinnal, vágygyal,
Száll-e éjélébe?..

*

Álmodol harmatról,
Édes mézharmatról,
Mit virágok szívnak?...
Azon nagy titokról,
Miről minden szív szól.
Mit itt lenn' s odafenn',
Ember s angyal-nyelven
Szerelemnek hívnak??...

* * *

A rózsza.

Ki ne emlékeznék különféle időszakok kedvencz- vagyis divatvirágaira; hisz néhány évtized óta tulipán, szegfű, györgyike rajongókat láttunk.

Virágok, melyeket mesés áron fizettünk, megszűnván divatosak lenni, izléses kertben már nem is tenyésztetnek.

De Flóra ezer meg ezer gyermeke között mégis találkozott egy, mely felette áll a divatnak, mely ott trónol ingatlan fenségben, a virágkirálynők királynője, a szépség és szerelem jelképe — a nemes rózsza!

A legrégibb népeknél már bámulat s tisztelet tárgya volt s az marad, míg a jó izlés végkép sirba nem száll.

A rózsza eredetéről számos rege létez.

A görög Anacreon így regél felőle :

Midőn Aphrodite a tenger hullámaiból kiemelkedett, egy csepp hullott alá a földre, az istennő tagjaira tapadt tenger tajtékból s egy rózsabokor csirájává lőn. E csira gyökeret vert, s hatalmas erős hajtásokban bokorrá fejlődött, hogy a szépség istennőjének születés helyét jelölje.

Az első rózsza fehér volt. Veres színét Ovid és Bion szerint — Adonis vérétől, más költők szerint pedig magának Aphroditenak vérétől nyeré.

Adonis vadászati alkalmával egy dühös vadkan által megöletett. Aphrodite segélyére sietvén, futása közben a rózsza bokor tüskéi által megsebeztetett, néhány csepp vér a fehér rózsára hullott, s azt veresre színezté.

Más költők beszélik, hogy Amor az istenek egyik lakomáján a nektárral telt serleget feldöntvén, annak tartalma a rózsákra ömlött, s e nektár nem csak színt, de illatot is kölcsönözött a rózsáknak.

A mohamedánok igen is prózai eredetét

adják, a próféta izzadtságcseppjeiből származtatván azt.

A rózsza különféle isteneknek volt szentelve: Venus, Aurora, Bacchus és Ámornak, sőt Harpocrates, a hallgatagság s titoktartás istenének is.

A rómaiak lakomáin fehér rózsza függesztetett az asztal fölé, s a titoktartás e jelvénye alatt felfedezett titkok vagy baráti közlések csakugyan titkok is maradtak.

Ez egyetlen virág elég volt arra, hogy a rágalmat s pletykát távol tartsa a társaságtól.

E szép szokástól származik ama latin közmondás: *s u b r o s a* — mi nyelvünkön annyit jelent, hogy: köztünk maradjon.

Minden korbeli költők dicsőítés tárgyaul tüzték ki a rózsát. Homer, Sapho, Anacreon, Horac, Catull és Martialis, majd mint a virágok királynőjét, majd mint az istenek életét, s a szépség, szerelem s ártatlanság képét — s mint oly virágot, mely könyez és mosolyog egyszersmind — éneklik meg.

adják, a próféta izzadtságeseppjeiből származtatván azt.

A rózsza különféle isteneknek volt szentelve: Venus, Aurora, Bachus és Ámornak, sőt Harpocrates, a hallgatagság s titoktartás istenének is.

A rómaiak lakomáin fehér rózsza függesztetett az asztal fölé, s a titoktartás e jelvénye alatt felfedezett titkok vagy baráti közlések csakugyan titkok is maradtak.

Ez egyetlen virág elég volt arra, hogy a rágalmat s pletykát távol tartsa a társaságtól.

E szép szokástól származik ama latin közmondás: *s u b r o s a* — mi nyelvünkön annyit jelent, hogy: köztünk maradjon.

Minden korbeli költők dicsőítés tárgyaul tüzték ki a rózsát. Homer, Sapho, Anacreon, Horac, Catull és Martialis, majd mint a virágok királynőjét, majd mint az istenek élvét, s a szépség, szerelem s ártatlanság képét — s mint oly virágot, mely könnyez és mosolyog egyszersmind — éneklik meg.

Valjon újabb költőink között létezik-e csak egyetlen is, ki a tavaszt az ő rózsáival meg nem énekelte volna?

A szentírás sem feledkezik meg róla, a bölcsesség könyve így szól: Hordjunk fejlődő rózsákból koszorúkat, mielőtt elhervadnának!... S más helyütt: Ő, ki felvirágoztatja a sivatagot, mint a rózsát. — Jézus Sirák fia pedig mondja: Növekedjetek, mint a rózsza a patak partján.

De nemcsak a költőnek, a prózai üzérnek is anyagul szolgált a rózsza ősidőktől fogva.

Ha volt időszak a világtörténelemben, hol a virág- és rózsza-tenyésztés nagybani üzletté fejlődött, úgy ez bizonyosan Augustus római császár és utódai kora volt.

Nyilvános ünnepélyek alkalmával nem csak az istenek s nagy férfiak szobrai ékítették rózsafüzéekkel, de az utcák és térek is ennek leveleivel hintettek be, puha szőnyeget képezve.

A gazdag rómaiak s görögök érkezés

közben rózsalevelekkel tölt párnákon nyugodtak, mely szokás — mint elpuhultság jele ellen Cicero gyakorta élesen kikelt.

Fejükön állítólag mint részegség elleni óvszert hordák a rómaiak a rózsafüzéreket.

Midőn Cleopátra Antonius tiszteletére ünnepélyt rendezett, oly nagy mennyiségű rózsza vásároltatott össze, hogy az éttermek padlata két láb magasnyira lön leveleikkel feltöltve.

Nero az ő hires lakomái alkalmával vendégeit a termek boltozataiba alkalmazott lyukakon által rózsalevél esővel árasztá el, egy ily lakoma alkalmával a rózsák száz-ezrekbe kerültek.

Heliogabal vendégei e meglepetését egy alkalommal annyira fokozá, hogy néhány a virágok tömegébe fult.

Egy hires Bajae-i ünnepély alkalmával az egész Lucrinus tó felszíne rózsákkal volt elborítva.

A római ara myrthusz és rózsákból font koszorút viselt fátyola alatt, a holttesteinek

is e virággal ékitettek, s a hamvak is rózsalevelekkel vegyítve tétettek a hamvvederbe.

A régieknél ama szép szokás dívott, szeretett halottaik sirjait haláluk évnapján rózsákkal hinteni be, míg születési napokon három myrthus és ugyanannyi rózsabokrot ültettek, sokan ezt végrendeletileg szent kötelességül tévék utódaiknak.

Hogy ez elpuhult, kéjvadász népnek ropant mérvű szükségét fedezni lehessen, egész itáliában egyszerű rózsauitványok alkottak.

A római hatalom buktaival a rózsza mivelése is tönkre silányult.

A középkor sötét századaiban a sok tekintetben kitünő érdemekkel felruházott Beneczések voltak. kik főleg művelték a rózsákat. Zárdáik mindegyikében virított egy-egy kis rózsáskert.

A XI. században a keresztes hadak hozák Ázsiából a szép damaskusi rózsát. A százleves még a XVI. században is nagy ritkaság volt.

Clutius 1589-ben megjelent munkájában mint rendkívüli dolgot említi fel, hogy Majna melletti Frankfurtban százlevelű rózsát látott.

A régieknél a rózsza mint orvosság is nagy becsben állott. Anacreon a rózsához írt gyönyörű ódájában :

„A betegnek gyógyulást hoz
S épen tartja a halottat.”

X.

A bujdosás vége felé.

Itt vagyunk hát, — átgázolva rajta —
A tengernek ezer zúgó habja
Nem sodort el, — bárha ránk ijeszte,
Száras lábbal mégis átereszte
Az, ki hajdan Izraelt vezérlé...
És a tengert néki ketté metszé...

Oh pedig mint zugott annak árja!..
Ámde megnyílt a nagy Ur szavára...
Átjövénk mi, partot ére lábunk,
S most a parton száraz lábbal állunk..
Néhány csepp ha ért is e nagy utba'
Haj! az is a szemeinkből hullá...

Ott mögöttünk messze pusztaság van,
Eltakarva szürkülő homályban...
Halom és völgy, erdő berek látszik,
A mint velök a délibáb játszik...
Messze távol a hegyeknek kékje
Szalad ott fel... a magas kék égbe..

E pusztának megható a képe,
Délibábban úszik ott vidéke...

Integetnek ott felénk az árnyak,
Melyek e nagy pusztaságban jának...
Mintha szólna, mintha intne ajkuk...
Mintha csengne, mintha kongna pajzsok.

Az a halom köröskörül fényben...
Talán az ott, mit ezelőtt régen,
Pusztaszernek őseink neveztek —
Hont szerezni, hol nagy esküt tettek...
Most is ott áll — a hét vezér árnya!..
Emeld őket puszták délibábja!

Arra látszik egy kicsiny völgy, rajta
Holttesteket visz a folyam habja —
A halottak, mintha ébrednének,
Mintha onnan most reánk néznének...
Oh talán ez ott Sajónak tája...
Borítsad el puszták délibábja...

Onnan berek — erdő úszik felém...
Mintha bolygna valaki közepén,
És szavára mintha támadnának,
Mindenfélől járó-keelő árnyak...
Béla az tán, a magyar királyja!
Emeljed őt puszták délibábja...

Arra látszik sík mezőnek kéje,
Mintha volna az egészen vérbe' . . .
Véres mező holtakkal borítva,
Mintha jöne ott felém, és livna . . .
Oh talán ez ott Mohácsnak tája,
Boritsad el puszták délibábja . . .

E képek a távol pusztaságban,
Mint rezegnek úszva délibábban . . .
Fényők áttör — a nagy messze-égen
S mint a csillagok kigyuló égen,
Ugy ragyognak azok is ott késve,
Hogy vigyázzunk utunk ósvényére . . .

S felmutatnak oda, hol az égbe
Föl felé szalad a hegyek kékje . . .
Melyeken túl a dicsőség napja
Kél ragyogó fény sugárt árasztva . . .
Oh nagy Isten légy addig vezérünk,
Miglen oda jobb hazánkba érünk . . .

DÖMÉNY J.

Szegény zsidó leány.

Oh mily szép vagy leány és oh mily bájos
Lefesteni téged nincs képzelet, nincs szó,
Sem dal költő lantján,

Gyönyörre vagy földnek, üdve a szép égnek
Oh mégis nem lehet öröme szivednek
Szegény zsidó leány.

Dús gazdagság között pompa fény vesz körül.
Ha vágyad ellesik, környezeted örül,
Áldás szüléd házában.
De te nem örülhetsz a ragyogó fénynek,
Büszke koldusok is gögösen lenéznek
Szegény zsidó leány.

Illatos virágot fakaszt a kikelet.
Virágo-l van neked, mert szived hön szeret
Életed tavaszán.
Bár mily vége-len is szerelmed világa,
Nem lehet oh tied szived ideálja.
Szegény zsidó leány!

Oh a természetnek van-e ily törvénye?!
Letapodva szépség s a szív érzeménye
Lelketlenül s durván!
És a kit alkotott Isten is gyönyörnek
Áldozatja legyen előitéletnek?
Szegény zsidó leány!

Töröld fel könyvedet szenvedő nép lánya?

Uj eszméket hoz a zúgó idő szárnya,

Megiffjul az idő!

Az emberi jogok szentesítve lesznek,

A vakokat a kik ellene szegülnek,

Elsepri a jövő!

Még jö egy szebb, újabb kor, s győz a szerelem!

Mely vak gyűlölséget s elnyomást eltemet

S győz a kor homályán!

Reméld reméld azért az eszme győzelmét:

Remélj! és töröld le szemed hulló gyöngyö

Szegény zsidó leány!

ANDORKA GYULA.

Harmatos a rét virága.

Harmatos a rét virága...

Csillagokból hullott rája,

Araucsepp a fényes égből.

Fényes égnek tengeréből,

Földre vágzott, — a virágot

Megszerette...

Mint a madár a zöldlignak,

Ugy örül a kis virágnak...

Szinte remeg örömében,
Kedvesének az ölében.
Ott susogja, mondogatja
Mint szereti.

Jön a napnak tűzsugára,
Hosszu utját gyorsan járja —
Apja küldte, fényes apja —
Hogy az égre visszahajtsa.
A mi nem a földre való,
A harmatot . . .

Viszi is már vissza véle,
Csillagokhoz fényességre . . .
Ott van, ott fenn a hazája . . .
De lehozza újra vágya
Fényességből, magas égből
A virágra . . .

DÖMÉNY JÓZSEF.

Oh ne szeress engem!

Ha virágos réten járhatsz,
A hol minden élvet áraszt,
Virágillat, lombok árnya,
Lombok alatt kis madárka
Minek járnál akkor

Letarolt mezőkön,
Szúró tövis-ek közt,
Darabos göröngyön ?
Oh ne szeress engem !
Ha nyughatol forró sugárban,
Terebély fa büs árnyában
Mely, ha jön is a zivatar,
Lombjával beföd, eltakar . . .
Minek állnál akkor
Villámütött fához,
Rózsapiros öröm helyett
A fekete gyászhoz ?
Oh ne szeress engem !
Ha mehetsz az úr házába,
Hit, reménység hajlékába . .
Hol vigaszt nyer a szenvedő,
Bátoritást a csüggedő,
Minek jönnél akkor
Összedőlt temp'ombá :
Hol az, a mi szent volt,
Rég' ott hever romba' ?
Oh ne szeress engem !

DÖMÉNY JÓZSEF.

Az első halál.

„Örülni és szenvedni adom az éveket :
s hogy odafennt mennyemben is lássalak, az
években adom a halált.“

Ezeket mondá az Isten a teremtkor
s így lön.

— — — —

Alig volt: megteremtve a világ, elhelyezve
az égi testek, tenger, fák, átomok stb, egyik
szép estvén lefutott egy csillag az égről s az
ember megdöbbent, s felsohajtott: nagy
uram a te hatalmad!

Száz és száz világra hinté a nap suga-
rát: adott meleget, világított, éltetett s mi-
dön estve véres arcczal lebukott, előállt a
sötétség, az ember égre nézett, s hívta az
Urat: Uram légy velem! valaki kísért...

A fa, mely még tegnap erőteljesen
tartá magát zöldelő koronájával, ott feküdt

a porban, megalázva. Az volt temetésén egyedül, a mi megölte — a vihar, s a mint az ember látta, e nálánál sokkal erősebbet összezúzva, porba sujtva, — összerázkódott s elkezdett imádkozni : „Mi atyánk, ki vagy a mennyben“, ..

A fa körül széthulltak a lombok, melyeken apró állatvilág nyüzsgött: ették, örölték, emésztették, melyek tegnap meghunyászkodva heverték árnyékában. Az ágokon, a leveleken, a törzsön mulandóság. Aggódva nézte ezt az ember és tovább imádkozott „megszenteltessék a te neved“ ..

A pusztaságon dél felé a mint felszáradt a harmat, egyik virág a másik után omlott össze. Mint a napot a sötétség, az életet követte a hervadás, mintegy törvényül: hogy ezután ez így leszen. Az ember nem mert lépni a hervadás felett, hanem megállt, oda nézett, kitől mindezek származnak s folytatá imádságát: legyen meg a te akaratod, mint mennyben, úgy itt a földön is.“

Elment az ember szomszját oltani a pa-

takhoz. De hol van a patak? száradt fűszálak jelelék csak medrét, utját, tovább ment. Le volt tarolva a fűgefa, melynek gyümölcse oly édes volt s az ember étlen, szomjan Istenhez nézett, „add meg nekünk a mi mindennapi kenyerünket és bocsásd meg vétkeinket.“

Alig jött elő egy terhes felhő, nem bírván tüét, villámát földre ejté; mennydörgött, esett, vége lett a felhőnek, villámnak s az ember összerázkódva kereste azt, ki mindenütt jelen van: „miképen mi is megbocsátunk ellenünk vétetteknek“...

Fényes délből, midőn zengett a madár, szállt a himpor és lepke, színeket játszott a lomb és virág, egyszer csak kialuszik a nap, ez volt az első fogatkozás s az ember térdre esett. Az előtt, ki hamvát veszi még annak is, mely örökké ég s kérte: „ne vigy minket a kísértetbe, de megszabadíts a gonosztól“...

Töprengedett, gondolkodott, hogy az életen kívül még más is van? De mi az a más? melytől minden elfordul s még is

mindent felkeres, semmi sincs rokonja, testvére s még is mindent egyformán szeret? Mely együtt született az élettel s ha lesz valami utolsó a teremtet világon, az bizonyosan ő lesz?!..

Máshol kereste, fűben, fában, patakban levélben s ott volt magában is!..

Egy reggel szokatlanul halványan kelt a nap.

Egészen más színt öltöttek a lombok,
Nem e-ett ezen hajnalon a harmat...

A sas lent úszott szárnyával a föld szívéén, mintha még egyszer látni akarná azt, ki nálánál is magasabban repül...

Az állatok, melyek előbb féltek, rettegtek, most el kezdek szeretni...

E napon volt az első ember halála.

De már most elkezdett esni a harmat,
hogy megsirassa a teremtés királyát...

Az erdők küldtek homlokára borostyánt.

Az ég rá-írta a halhatatlanságot.
Lombok, virágok betakarták a testet,

a lélek pedig égbe szállt, hirül vinni, hogy
beteljesedett az Úr szava: „adom neked
években a halált.”

Ez volt az első halál...

Ekkor született az első könyv..., S az
imádság be lett végezve:

Mindörökké Ammen!

ROBOZ I.

